

Dosarul nr. 2ra-1291/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Z. Tâlpălaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan)

DECIZIE

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegal, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Inspectoratul național de securitate publică, a fost casată hotărârea din 02 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

constată:

La 10 iunie 2019 Gheorghe Străisteanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului național de securitate publică cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) ilegală, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 19 decembrie 2019 agentul constator din cadrul Inspectoratului național de securitate publică, Ion Oprea a fabricat în privința sa procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 04967923 și i-a aplicat o amendă în mărime de 800 de lei conform art. 240 din Codul administrativ.

A susținut că, la 20 decembrie 2019 a depus o contestație împotriva procesului-verbal fabricat de către Ion Oprea, iar la 27 februarie 2020 Judecătoria

Chișinău, sediul Ciocana a emis o hotărâre, prin care a admis contestația și a anulat actele juridice întocmite ilegal de agentul constator din cadrul Inspectoratului național de patrulare, Ion Oprea.

A menționat că, faptul fabricării, falsificării de către ofițerul de poliție, Ion Oprea a dosarului contravențional din 19 decembrie 2019 a fost constatat prin hotărârea din 27 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

A considerat că, i-a fost încălcat grav dreptul fundamental prevăzut de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și, anume, dreptul de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) contrar prevederilor legislației în vigoare, prezumția nevinovăției.

A afirmat că, procesul-verbal cu privire la contravenție din 19 decembrie 2019 a fost întocmit, cu date eronate, false, lipsindu-l intenționat de dreptul de a fi apărat de un avocat, de a prezenta probe, cereri, plângere, declarații, i-au fost încălcate grav drepturile prevăzute de Constituția Republicii Moldova și Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu a avut parte de un proces echitabil în conformitate cu art. 6 § 1 din Convenție la întocmirea procesului-verbal nominalizat, fapt confirmat și prin hotărârea din 27 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

A subliniat că, a fost tras la răspundere contravențională (penală) ilegal, a fost frustrat puternic, a avut emoții negative, a suportat cheltuieli, contestând acțiunile ilegale ale agentului constator Ion Oprea, participând în ședințele de judecată.

A solicitat constatarea faptului încălcării dreptului său de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) ilegală, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului său la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție, încălcarea comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr.MAI04967923 din 19 decembrie 2019 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea, falsificarea dosarului contravențional (penal) din 19 decembrie 2019 și încasarea din contul Inspectoratului național de securitate publică a sumei de 5500 de lei, cu titlu de prejudiciul moral.

Prin încheierea protocolară din 28 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost atras în proces Ministerul Justiției în calitate de intervenient accesoriu.

Prin hotărârea din 02 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Gheorghe Străisteanu, a fost constată încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la un proces echitabil, de a nu fi tras eronat la răspundere contravențională (penală), prezumția nevinovăției, admise prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04967923 din 19 decembrie 2019 și adoptarea deciziei de sancționare, anulată ulterior cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptului contravenției și a fost încasată de la Inspectoratul național de patrulare al Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 20 octombrie 2020 Inspectoratul național de securitate publică a declarat apel nemotivat, iar la 18 ianuarie 2012, prin intermediul poștei electronice, a declarat

apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Prin decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Inspectoratul național de securitate publică, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 07 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghe Străisteanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, fiind emisă contrar prevederilor legislației naționale și celei internaționale.

A menționat că, conform recomandărilor Curții Europene pentru Drepturile Omului în hotărârea pe cauza Ziliberg versus Moldova, caracterul general al Codului contravențional și scopul pedepsei, care este atât de a pedepsi, cât și a preveni, sunt suficiente pentru a arăta, în sensul articolului 6 al Convenției, că reclamantul a fost acuzat de o abatere penală, procedurile administrative (contravenționale) cad sub incidența caracterului penal al procedurilor și acestora li se aplică același principiu precum și la examinarea procedurilor penale.

A susținut că, în cazul dat se aplică prevederile art. 2007 din Codul civil, răspunderea statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau instanțelor de judecată și ale Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin urmare, a afirmat că, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A notat că, instanța de apel a ignorat intenționat toate probele, toate prevederile legislației în vigoare, inclusive recomandările Curții Supreme de Justiție și ale CtEDO pe astfel de cauze.

A declarat că, decizia instanței de apel nu corespunde cerințelor art. 241 alin.(5) din Codul de procedură civilă.

Prin referința depusă la 04 august 2021 Inspectoratul național de securitate publică a solicitat declararea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 27 octombrie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu prevederile art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 19 decembrie 2019 Inspectoratul național de patrulare al Inspectoratului General al Poliției, agentul constator Ion Oprea a întocmit în privința lui Gheorghe Străisteanu procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04967923 în baza art. 240 alin. (1) din Codul contravențional și sancționat cu amendă în mărime de 16 unități contravenționale, adică 800 de lei.

Prin hotărârea din 27 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, a fost admisă contestația depusă de către Gheorghe Străisteanu și a fost anulat procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04967923 și decizia agentului constator al Inspectoratului național de patrulare al Inspectoratului General al Poliției, Ion Oprea din 19 decembrie 2019, cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptului contravenției.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Gheorghe Străisteanu a solicitat constatarea încălcării dreptului său de a nu fi tras la răspundere contravențională (penală) ilegală, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului său la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenție, încălcare comisă prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04967923 din 19 decembrie 2019 și aplicarea unei sancțiuni vădit ilegale, prin fabricarea, falsificarea dosarului contravențional (penal) din 19 decembrie 2019 și încasarea din contul Inspectoratului național de securitate publică a sumei de 5500 de lei, cu titlu de prejudiciul moral.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, constatând încălcarea dreptului lui Gheorghe Străisteanu la un proces echitabil, de a nu fi tras eronat la răspundere contravențională (penală), prezumția nevinovăției, admise prin întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI04967923 din 19 decembrie 2019 și adoptarea deciziei de sancționare, anulată ulterior cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptului contravenției și încasând de la Inspectoratul național de patrulare al Inspectoratului General al Poliției în beneficiul lui Gheorghe Străisteanu suma de 1000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Ajungând la această soluție, prima instanță, ținând cont de faptul că, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție și sancționarea prin decizia agentului constator au adus atingere principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere, cât și de faptul că, în speță, sunt întrunite condițiile stabilite de art. 3 alin. (1) lit. b) și art. 6 lit. a) și b) din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a conchis că, Gheorghe Străisteanu are dreptul de a fi reabilitat prin recunoașterea acestor erori, inclusiv prin compensarea prejudiciului

suportat.

Ulterior, instanța de apel, fiind învestită cu judecarea apelului declarat de către Inspectoratul național de securitate publică, a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

În susținerea soluției sale, instanța de apel a relevat că, în cadrul examinării cauzei nu a fost constatăată temeinicia motivelor, ce-i acordă intimatului posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și de art. 1405, 1422 alin. (1) și (3) și 1423 alin. (1) și (2) din Codul civil, or, prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice și juridice este reparabil doar în urma supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenziilor administrative de către instanța de judecată.

Totodată, instanța de apel a reținut că, acțiunea a fost înaintată față de un pârât necorespunzător, deoarece conform art. 5 alin. (1) din Legea enunțată, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare, iar organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, consideră că, concluziile instanțelor judecătorești sunt greșite.

Din materialele dosarului rezultă că, Gheorghe Străisteanu, prin prisma art.45, 383, 384 și 441 din Codul contravențional, a înaintat prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului național de securitate publică.

Conform pct. 3 din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 547 din 12 noiembrie 2019, Inspectoratul reprezintă unitatea centrală de administrare și control al Poliției, cu statut de persoană juridică de drept public, având competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, are sediul în municipiul Chișinău, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat și denumirea în limba de stat, precum și de cont trezorerial și alte atribute specifice, în modul stabilit.

Conform pct. 15-17 din Regulamentul enunțat, Inspectoratul are în subordinea sa: subdiviziuni specializate și subdiviziuni teritoriale. În vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, la propunerea șefului Inspectoratului, prin ordin al ministrului afacerilor interne, se înființează subdiviziuni specializate, inclusiv subdiviziunea care va avea calitatea de organ de urmărire penală. Subdiviziunile specializate reprezintă entități ale Poliției de competență teritorială generală, cu sau fără personalitate juridică, aflate în subordinea Inspectoratului.

Art. 12 din Legea nr. 320 din 27 decembrie 2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului prevede că, unitatea centrală de administrare și control

a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova este Inspectoratul General al Poliției.

Conform art. 14 din Legea enunțată, în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice Poliției, prin ordinul Ministrului Afacerilor Interne, la propunerea șefului Inspectoratului General al Poliției, se înființează subdiviziuni specializate.

Inspectoratul național de securitate publică, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu poate fi desinestător subiect în raportul obligațional de răspundere civilă, această obligație fiind atribuită prin lege unității centrale de administrare și control a Poliției, cu statut de persoană juridică și cu competență pe tot teritoriul Republicii Moldova.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, Gheorghe Străisteanu incorect și-a îndreptat acțiunea doar față de Inspectoratul național de securitate publică, care, prin efectul legii, nu poate fi subiect desinestător în raportul obligațional de răspundere civilă.

Totodată, instanța de recurs subliniază că, în conformitate cu prevederile art.27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi îi aparține reclamantului și, anume, lui Gheorghe Străisteanu de a înainta acțiune față de pârâții corespunzători, astfel, alegerea pârâtului aparține reclamantului, iar instanțele de judecată sunt obligate să se expună pe acțiunea depusă în limitele cerințelor formulate față de pârâții atrași.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge acțiunea înaintată de către Gheorghe Străisteanu.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegal, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral de respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Gheorghe Străisteanu.

Se casează integral decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 02 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegal, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării

dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge acțiunea depusă de către Gheorghe Străisteanu împotriva Inspectoratului național de securitate publică, intervenient accesoriu Ministerul Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului de a nu fi tras la răspundere contravențională ilegal, prezumția nevinovăției, constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic